

29.11.2017

Ärende/16

§ 420

Den av Centerns fullmäktige i Helsingfors väckta motionen om en utredning om åtgärder för kanalisering av invånarinflytande i stadsdelarna

HEL 2017-006089 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av Centerns fullmäktige i Helsingfors väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Ella Tanskanen, växelverkansplanerare, telefon: 09-310 36029
ella.tanskanen(a)hel.fi
Johanna Seppälä, interaktionschef, telefon: 310 79780
johanna.m.seppala(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Centerns fullmäktige i Helsingfors föreslår i sin fullmäktigemotion att det görs ett utredningsarbete och att stadsdelsfullmäktige inrättas först i försökssyfte i några stadsdelar. Fullmäktigegruppen anser att stadsdelsfullmäktige kan vara en möjlighet att flytta beslutsfattandet nära invånarna. I motionen konstateras att ansvaret för en del av de kommunala uppgifterna i de andra nordiska ländernas huvudstäder har flyttats till stadsdelarna. I motionen frågas vilka åtgärder Helsingfors stad avser vidta för att utreda verkliga och konkreta åtgärder för kanalisering av invånarinflytande i stadsdelarna.

En i 30 kap. 1 § i förvaltningsstadgan avsedd fullmäktige i Helsingfors kan väcka en gruppemotion. En gruppemotion är en motion som undertecknats av mer än hälften av fullmäktige i Helsingfors medlemmar och som har rubriken gruppemotion. En gruppemotion inlämnas till ordföranden av fullmäktige i Helsingfors eller vice ordföranden. En fullmäktige i Helsingfors får väcka fyra gruppemotioner under en fullmäktigeperiod.

29.11.2017

Stadsstyrelsen ska förelägga fullmäktige en gruppmotion på det sätt som i 30 kap. 11 § i förvaltningsstadgan är föreskrivet om behandlingen av en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter. I övrigt tillämpas på gruppmotioner det som i 11 § är föreskrivet om fullmäktigemotioner.

Fostrans- och utbildningsnämnden, stadsmiljönämnden, kultur- och fritidsnämnden och social- och hälsovårdsnämnden har gett ett utlåtande om motionen. Stadsstyrelsen hänvisar till de utlåtanden som kommit in i ärendet, i vilka det finns beskrivningar av förverkligandet av delaktighet och växelverkan i de olika sektorerna, samt till den föreslagna modellen för delaktighet och växelverkan, i vilken det ingår verksamhetsätt och strukturer som stöder lokal delaktighet.

Stadsstyrelsen hänvisar vidare till den principiella riktlinjen som stadsfullmäktige fattade beslut om 16.3.2016, enligt vilken sådana delområdesorgan som avses i 36 § i kommunallagen inte tillsätts inom Helsingfors ledarskapssystem. I Helsingfors har principerna för delaktighet antecknats i stadens förvaltningsstadga (Avd. VII Deltagande och kommunikation, 27 kap. Stadsbornas och servicetagarnas rätt att delta, 1 §)

Principerna för delaktighet och växelverkan är enligt 27 kap. i stadens förvaltningsstadga de följande: Kommuninvånarens delaktighet och stadens och stadsbornas interaktion grundar sig på utnyttjande av individens och gemenskapers kunskaper och expertis, möjliggörande av verksamhet som sker på egna villkor och skapande av likvärdiga möjligheter till deltagande. Vid Helsingfors stad är delfaktorerna i stadsbornas och servicetagarnas deltagande och interaktion följande: Öppenhet inom förvaltningen, kommunikation på klarspråk som tillhandahålls via flera kanaler, lokalt deltagande, deltagande planering och budgetering, användar- och kundråd som främjar invånarorienteringen, utnyttjande av kunderfarenheter och respons, fungerande initiativpraxis och förfaranden som uppmuntrar till och stöder medborgarverksamhet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Ella Tanskanen, växelverkansplanerare, telefon: 09-310 36029
ella.tanskanen(a)hel.fi
Johanna Seppälä, interaktionschef, telefon: 310 79780
johanna.m.seppala(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

29.11.2017

Ärende/16

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 13.11.2017 § 1006

HEL 2017-006089 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa Helsingin keskustan valtuustoryhmän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ella Tanskanen, vuorovaikutussuunnittelija, puhelin: 09-310 36029
ella.tanskanen(a)hel.fi
Johanna Seppälä, vuorovaikutuspäällikkö, puhelin: 310 79780
johanna.m.seppala(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 19.09.2017 § 69

HEL 2017-006089 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Vuoden 2016 aikana valmisteltiin kaupungin osallisuusjärjestelmää ja sen periaatteita osana kaupungin johtamisjärjestelmän uudistamista. Osallisuusjärjestelmää kehitettiin vuorovaikutteisesti yhdessä kaupunkilaisten kanssa. Kaupungin hallintosäännön 27 lukuun kirjattiin osallisuuden ja vuorovaikutuksen seuraavat periaatteet:

Kunnan jäsenten osallisuus ja kaupungin ja kaupunkilaisten vuorovaikutus perustuu yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntämiseen, omaehtoisen toiminnan mahdollistamiseen ja yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luomiseen. Helsingin kaupungilla kaupunkilaisten ja palveluiden käyttäjien osallistumisen ja vuorovaikutuksen osatekijöitä ovat: Hallinnon avoimuus, selkokielineen ja monikanavainen viestintä, alueellinen osallistuminen, osallistuva suunnittelu ja budjetointi, asukaslähtöisyyttä edistävät käyttäjä- ja asiakasraadit, asiakaskokemuksen ja palautteiden hyödyntäminen, toimivat aloitekäytännöt sekä kansalaistoiminnan kannuste- ja tukimenettelyt.

Kaupunginvaltuusto asettaa kaupunkistrategiassa ja talousarviossa osallisuuden ja vuorovaikutuksen painopisteet ja tavoitteet.

Keskustan valtuustoryhmä on kysynyt valtuustoaloitteessaan, millaisiin toimenpiteisiin kaupunki aikoo ryhtyä, jotta selvitetään todellisia ja konkreettisia toimenpiteitä asukasvaikuttamisen kanavoimiseksi kaupunginosapohjaisesti. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on selvittänyt yhdessä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan kanssa tilojen maksutonta asukaskäyttöä. Tavoitteena on avata toimipisteiden tiloja kaupunkilaisten käyttöön ja tukea osallisuusjärjestelmän tavoitteita alueellisesta vaikuttamisesta ja yhdessä tekemisestä, kaupunkilaisten oman toiminnan ja aktivismin tukemisesta sekä asukkaiden osaamisen hyödyntämisestä.

Päiväkodit ja peruskoulut ovat leimallisesti oman alueensa palveluita ja ne tekevät aktiivista yhteistyötä perheiden ja huoltajien kanssa. Sekä varhaiskasvatussuunnitelma että perusopetuksen opetussuunnitelma korostavat uudella tavalla huoltajien osallisuutta päiväkodin ja koulun toimintaan. Myös koulujen vanhempainiltoja on kehitetty toiminnalliseksi ja huoltajia aktivoivammaksi. Monissa kouluissa ja päiväkodeissa toimii vanhempainyhdistyksiä ja vanhempainryhmiä.

Vuosien 2013-2016 aikana Helsingissä kehitettiin osana lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa alueellista yhteistyörakennetta, jonka tarkoituksena on ollut lisätä alueellista yhteistyötä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä poistaa yhteistyön esteitä. Mukana ovat olleet mm. koulut, päiväkodit, neuvola, kotipalvelu, kouluterveydenhuolto, perheneuvola, lastensuojelu, nuorisotalot, seurakunnat, leikkipuistot, Luotsi, Klaari ja liikunta- ja kulttuuritoimi. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala suhtautuu työn jatkamiseen myönteisesti.

Palveluverkkoprosessia on kehitetty aikaisempaa osallistavammaksi. Vuosaaren palveluverkkotarkastelussa kehitettiin toimintamalli, jota on käytetty se jälkeen tulleissa palveluverkkotarkasteluissa. Keskeistä siinä on asukkaiden mukaan ottaminen ja osallistaminen prosessin alusta lähtien. Palveluverkon vaihtoehtoiset ratkaisut on tuotettu koulun huoltajien, koulun vanhempainyhdistyksen, koulun johtokunnan ja koulun henkilöstön kanssa yhdessä. Osallisuutta on toteutettu erilaisissa työpajoissa, asukastilaisuuksissa ja sähköisesti. Prosessin eri vaiheissa tiedotusta on myös lisätty ja käytetty eri kanavia. Palveluverkon kehittämisessä tehdään tiivistä yhteistyötä kaupungin eri palveluiden kanssa. Eniten yhteistyötä on tehty rakennusten tiloihin ja kuntoon, kaavoitukseen ja väestöennustukseen liittyvissä asioissa.

Keskustan Helsingin valtuustoryhmä on esittänyt valtuustoaloitteessaan kaupunginosavaltuustojen perustamista. Kaupunginvaltuuston 16.3.2016 periaatelinjausten mukaan Helsingin johtamisjärjestelmään

29.11.2017

Ärende/16

ei olla perustamassa kuntalain 36 §:n mukaisia alueellisia toimielimiä. Tämän linjauksen mukaisesti kasvatus- ja koulutuslautakunta ei kannata kaupunginosavaltuustojen perustamista.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Kirsi Verkka, opetuskonsultti, puhelin: 310 84026
kirsi.verkka(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 19.09.2017 § 38

HEL 2017-006089 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Helsingin keskustan valtuustoryhmä ehdottaa valtuustoaloitteessaan, että kaupunginosavaltuustojen avulla voitaisiin siirtää päätöksentekoa asukkaiden lähelle.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että aloitteessa tunnistettu tarve tuoda osallisuus lähemmäksi ihmisten arkea on erittäin tärkeä. Lautakunta näkee kuitenkin, että tämä ei ole oikea hetki aloittaa näin mittavaa harkintaa päätöksentekorakenteen muuttamisesta.

Kuten aloitteessa todetaan, osana johtamisuudistusta on aloitettu myös uuden osallisuus- ja vuorovaikutusmallin rakentaminen. Ehdotus on tulossa syksyn 2017 aikana päätöksentekoon tavoitteena, että se voitaisiin ottaa käyttöön vuoden 2018 alusta.

Ehdotuksessa vahvistetaan alueellisen osallistumisen edellytyksiä tavoilla, jotka ovat nousseet asukkaiden kanssa tehdystä yhteiskehittämisprosessista. Ehdotuksessa alueellista osallisuutta vahvistettaisiin mm. jokaiselle kaupunginosalle nimetyllä kaupungin työntekijällä (stadiluotsi), joka auttaa saamaan asioita eteenpäin kaupungin suuntaan ja voi toimia kokoavana voimana alueen yhteiskehittämisessä. Tämän lisäksi stadiluotsi vastaa alueellisten keskustelu- ja kehittämisfoorumien rakentamisesta yhdessä asukkaiden ja järjestöjen kanssa. Tämän lisäksi ehdotuksessa tullaan esittämään alueellisen osallistuvan budjetoinnin käynnistämistä vuoden 2018 alusta, joka antaa asukkaille suoraa päätösvaltaa rajatusta osuudesta kaupungin budjettia.

29.11.2017

Ärende/16

Vuonna 2017 voimaan astunut kuntalaki tekee mahdolliseksi kaupunginosavaltuustot. Kuten aloitteessa todetaan, kaupunginosavaltuustot ovat käytössä myös monissa pohjoismaisissa pääkaupungeissa.

Kaupunginvaltuuston 16.3.2016 periaatelinjausten mukaan Helsingin johtamisjärjestelmään ei olla perustamassa kuntalain 36 § mukaisia alueellisia toimielimiä. Näin ollen mahdollisten kaupunginosavaltuustojen käyttöönottoa ei ole osallisuus- ja vuorovaikutusmallin yhteydessä selvitetty.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta näkee, että ennen mahdollisten kaupunginosavaltuustojen harkintaa olisi viisasta saada kokemusta asukastoimijoiden kanssa yhdessä suunnitellusta osallisuus- ja vuorovaikutusmallista. Oikea kohta harkinnan käynnistämiseksi olisi valtuustokauden 2017–21 lopussa tehtävä strategiakauden arviointi.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Tuula Haavisto

Lisätiedot

Tommi Laitio, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja, puhelin: 310 89045
tommi.laitio(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.09.2017 § 242

HEL 2017-006089 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi Helsingin keskustan valtuustoryhmän ryhmäaloitteesta koskien selvitystyön tekemistä kaupunginosavaltuustojen perustamisesta seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

"Sosiaali- ja terveystoimialalla toteutetaan omalta osaltaan Helsingin kaupungin osallisuusmallia. Osallisuuden keskiössä on asiakkaiden ja kuntalaisten tiedon saannin turvaaminen riittäväillä ja monipuolisilla neuvontapalveluilla. Sosiaalisen raportoinnin avulla välitetään sellaista tietoa, joka liittyy sosiaaliseen hyvinvointiin ja sosiaalisiin ongelmiin. Tätä tietoa raportoidaan päätöksentekijöille, kuntalaisille, virkamiehille ja poliitikoille ja tietoa hyödynnetään palvelujen ja alueiden kehittämisessä. Myös kaikista saaduista palautteista viestitään kuntalaisille osallistujien ja vaikuta -verkkosivulla.

Asukastalotoiminnalla tuetaan yhteisöllisyyttä ja alueellista vaikuttamista. Asukastalot mahdollistavat lähidemokratian toteutumista tarjoamalla tiloja alueellisille toimijoille sekä toimivat verkostojen ja asukasyhdistys-

29.11.2017

Ärende/16

ten kumppaneina. Asukastalot vahvistavat ja kokoavat alueen eri väestöryhmiä osaksi aktiivista väestöä, vahvistavat kansalaistaitoja ja raportoivat alueellisista ilmiöistä. Alueilla toimii yhdyskuntatyöntekijöitä, jotka mahdollistavat yhteisen keskustelun asukkaiden kanssa.

Kaupunginosapohjaisen vaikuttamisen tukemisessa on keskeistä asukasyhdistysten ja kaupunginosaseurojen sekä muiden kuin kaupungin asukastaloja ylläpitävien tahojen avustaminen.

Asukastalojen avustustoiminta on keskitetty kaupunginhallitukselle vuodesta 2017 alkaen. Tätä aikaisemmin suuren osan näistä avustuksista myönsi sosiaali- ja terveyslautakunta. Tällä hetkellä sosiaali- ja terveyslautakunta avustaa sosiaali- ja terveysalan järjestöjä, joilla on toimintaa sekä kaupunkitasoisesti että paikallisesti. Hakemusten käsittelyssä selvitetään aina, millä alueella avustettavaksi haettava toiminta toteutetaan ja miltä alueilta toiminnan piiriin voidaan hakeutua.

Tulevan sote-maakuntaudistuksen tavoitteena on ottaa asiakkaat ja asukkaat mukaan tasavertaisina kumppaneina palvelujen suunnitteluun, tuottamiseen ja kehittämiseen maakuntien järjestämistä vastaavalla olevassa sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Asukastalotoiminta ja asukasyhdistysten, kaupunginosaseurojen sekä muiden kuin kaupungin asukastalojen avustaminen vahvistaa kunta-laisten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia ja siten lisää kunta-laisten hyvinvointia ja terveyttä."

Käsittely

12.09.2017 Ehdotuksen mukaan

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Ahto Apajalahti: Lisätään lausunnon viimeisen kappaleen jälkeen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia uusi kappale seuraavasti: "Lautakunta esittää huolensa siitä, että monet kaupunginosat ovat viimeisen 25 vuoden aikana olleet hyvin aliedustettuja kaupunginvaltuustossa. Edustuksen vinoutuneisuuden vaikutuksia ja eri ratkaisumalleja tulisi selvittää."

Vastaehdotus 1 raukesi kannattamattomana.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

29.11.2017

Ärende/16

Lisätiedot

Ulla Tyyskä, kehittämisspäälikkö, puhelin: 310 42210
ulla.tyyska(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 12.09.2017 § 84

HEL 2017-006089 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle Helsingin keskustan valtuustoryhmän valtuustoaloitteesta koskien kaupunkilaisien omaehtoista toimintaa seuraavan lausunnon:

Helsinki on toteuttanut johtamisjärjestelmän muutoksen, jossa siirryttiin pormestarimalliin, toimialalautakuntiin ja toimialoihin. Tässä valmistelussa lähtökohtana oli, että Helsingissä ei siirrytä alueellisiin toimieliimiin. Uusi johtamisjärjestelmä tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden tehdä asioita aikaisempaa koordinoitummin ja kehittää alueellista osallisuutta nykyistä toimivammaksi. Asioiden valmistelu ei enää tapahdu vi-rastokohtaisesti, vaan laajemmin toimialalla. Tämä antaa hyvät edellytykset tarjota kaupunkilaisille paremmat ja monipuolisemmat alueellisen osallisuuden mahdollisuudet.

Kaupungin uuden osallisuusmallin valmistelussa alueellisen osallisuuden kehittäminen on ollut yksi keskeisistä elementeistä. Kaupunkiympäristölautakunta pitää tärkeänä, että alueellisen osallisuuden näkökulma toteutuu kaupungin toiminnassa nykyistä paremmin ja jokainen toimiala asettaa tähän kytkeytyviä kehittämistavoitteita ja seuraa niiden toteutumista.

Kaupunkiympäristölautakunta ei pidä tässä vaiheessa perusteltuna aloittaa selvitystyötä kaupunginosavaltuustojen perustamisesta. Osallisuuden kehittymistä on kuitenkin seurattava tiiviisti ja kyettävä arvioimaan tilannetta uudelleen, kunhan uuden johtamisjärjestelmän ja uudistetun organisaation toiminnasta on saatu enemmän kokemuksia.

Toinen tärkeä osa osallisuusmallia on osallistuvan budjetoinnin laajentaminen. Osallistuvassa budjetoinnissa on syytä huolehtia alueellisesta kattavuudesta. Alueellisuuden näkökulmasta on tärkeää varmistaa, että osallistuvan budjetoinnin kautta eteneviä kaupunkilaislähtöisiä ideoita toteutetaan eri puolilla Helsinkiä.

Kaupunkiympäristölautakunnan toimialalla esimerkiksi täydennysrakentamisen merkitys tulee kasvamaan. Jatkossa yhä isompi osa kaupunkirakentamisesta on täydennysrakentamista olemassa olevissa kaupunginosissa. Tämä on haasteellista ja merkitsee myös sitä, että kau-

29.11.2017

punkilaiset on kyettävä ottamaan ennakoivasti mukaan kaupungin kehityksestä käytävään keskusteluun. Kaupungin on kyettävä myös nivoamaan kaupunkilaislähtöiset kehitysajatukset nykyistä paremmin mukaan osaksi suunnitteluprosessia. Tässä tarvitaan toimivaa vuoropuhelua kaupunkilaisten kanssa kaupunginosatasolla.

Kaupunkiympäristölautakunta pitää tärkeänä, että kaupunkiympäristön toimiala edistää avointa vuoropuhelua kaupunkikehityksestä, kehittää alueellisen osallisuuden käytäntöjään, on mukana kaupunkitasoisessa alueellisen osallisuuden kehittämisessä ja tekee tiivistä yhteistyötä toimialojen välillä, hyödyntää aikaisempia parhaita käytäntöjä sekä asettaa tavoitteita toiminnan tuloksellisuudelle ja vaikuttavuudelle ja seuraa tavoitteidensa toteutumista. Toimialan on myös varmistettava riittävät resurssit osallisuuden parantamiseen tähtäävien tavoitteiden toteuttamiseksi.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Heikki Mäntymäki, viestintäpäällikkö, puhelin: 310 37368
heikki.mantymaki(a)hel.fi